БАРЛЫК ИЛЛӘРНЕҢ ПРОЛЕТАРИЙЛАРЫ, БЕРЛӘШЕГЕЗ!

ДУСЛЫК

КПССның ОКТЯБРЬ РАЙКОМЫ ҺӘМ ХАЛЫК ДЕПУТАТЛАРЫНЫҢ РАЙОН СОВЕТЫ ОРГАНЫ

ОРГАН ОКТЯБРЬСКОГО РАЙКОМА КПСС И РАЙОННОГО СОВЕТА НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ

Газета 1931 елның 9 июленнән бирле чыга. | №15 (7032) | 6 февраль, 1990 ел. СИШӘМБЕ | Бәясе 3 тиен.

Кичә Мәскәүдә КПСС Үзәк Комитеты Пленумы үзенең эшен башлады

Кандидатлар белән очрашу

2 февральдә Биккол авылы клубында 868 нче Чирмешән территориаль сайлау округыннан РСФСР Верховный Советына депутатлыкка кандидат итеп күрсәтелгән мөгезле эре терлек симертү хуҗалыкара берләшмәсе шоферы М. М. Мусин, 38 нче Биккол сайлау округыннан Октябрь район Советына депутатлыкка кандидат итеп күрсәтелгән халык контроленың район комитеты председателе Ф. М. Галимов белән очрашу булды.

Очрашуның башында РСФСР Верховный Советына депутатлыкка кандидат М. М. Мусинның ышанычлысы Югары Норлат мәктәбе укытучысы Т. Г. Гыймадиев аның тормыш һәм хезмәт юлы белән таныштырды. Кандидатның икенче ышанычлысы «Агропромхимия» берләшмәсе экономисты М. И. Сираев сайлаулар көнне тавышны аңа бирергә чакырды. Аннан соң Миндамир Мәхмүтович Мусин авыл халкын үзенең платформасының төп положениеләре белән таныштырды.

Ф. М. Галимовның ышанычлысы буларак, «Таң» колхозы парткомы секретаре Н. Мифтахов аның турында җылы сүзләр әйтте. Фатыйх Миннеханович шул авылда туып үскән кеше, аның тормыш һәм хезмәт юлы да халык күз алдында. Ул залдагыларга киләчәктә төзеләчәк объектлары, яңартылачак биналары белән авылның макетын күрсәтте.

Депутатлыкка кандидатларның икесен дә хуплап «Таң» колхозы председателе Ә. Н. Рәхмәтуллин чыгыш ясады. Пенсионерлар Р. Нуруллина, Н. Вәлиәхмәтова, һәм, гомумән, залдагылар кандидатларга зур ышаныч белдерделәр.

Ф. ВӘГЫЙЗОВА.

Тикшерүченең эше катлаулы һәм күпкырлы. Ул хезмәткәрләргә барлык җинаять-процессуаль законнарны белүне генә түгел, кешеләрнең башкалар язмышына мөнәсәбәте кебек катлаулы ситуацияләрне белү дә мөһим. Район эчке эшләр бүлеге тикшерүчесе, милициянең өлкән лейтенанты Х. С. Зартынов нәкъ әнә шушы сыйфатларга ия дә.

Хәлил Сәрвәретдинович бу хезмәттә әле яңа кеше. Ләкин ул берничә катлаулы җинаять эшен тикшерергә өлгерде инде һәм үзенең әлеге профессияне сайлап ялгышмавын күрсәтте.

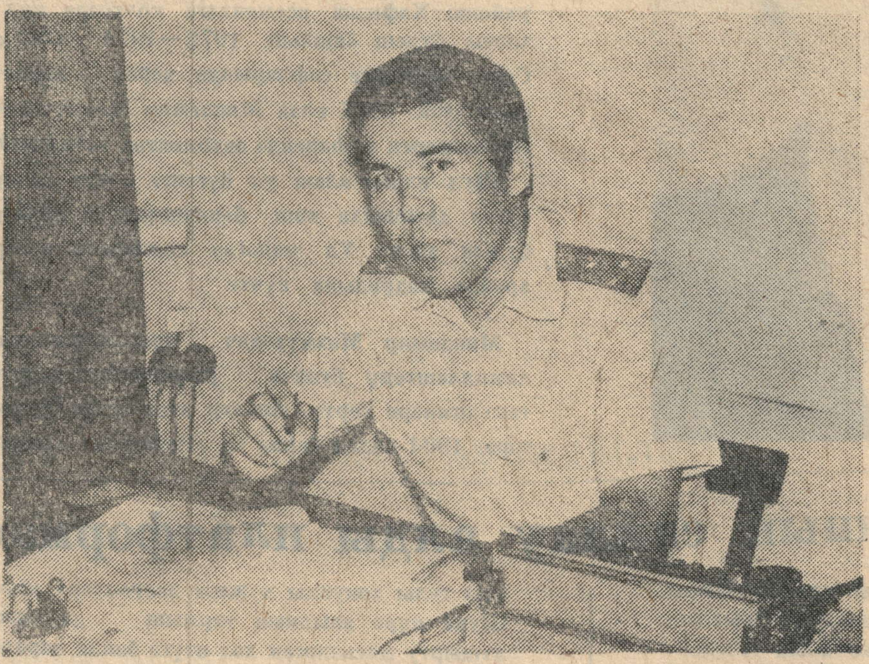

Рәсемдә: район эчке эшләр бүлеге тикшерүчесе, милициянең өлкән лейтенанты Х. Зартынов.

Яуланган чик түгел

Муса Җәлил исемендәге колхоз. Кәкре Атау бригадасындагы сөтчелек комплексында эшләүче терлекчеләрнең олысыкечесе үзләренең социалистик йөкләмәләрен үтәп чыгу өчен фидакарь хезмәт куя. 15 елдан артык шул тармакта эшләүче Зәйнелгарәп Гыйләҗева үз кулыннан лидерлыкны ычкындырмый. Үткән елда үз карамагындагы малларның һәрберсеннән 4002 килограмм сөт савып алды ул. Аның белән бергә эшләүче Тәслимә Рәхимова, Миннегөл Сафиуллина, Нурзидә Алиева үз группаларындагы терлекләрдән 3590—3500 килограмм продукция алдылар. Әлбәттә, бу уңышка уңган терлекчеләр намуслы хезмәт куеп ирештеләр.

Бикүле товарлыклы-сөтчелек фермасыннан Гөлсирә Габитова да мул продукция җитештерү өчен зур тырышлык куя.

Шунысын да әйтергә кирәк, бу савучыларның хезмәт уңышында җәйге айларда көтү көткән, кышлату чорында малларга азык кайтаручы һәм башка вак-төяк эшләрне башкаручы комсомолецлар Илһам Хәсәнҗанов, Фәһим Сафин һәм өлкән терлекче Мансур Якуповларның да өлеше бар.

Г. САДЫЙКОВА.

Зур тырышлык куеп

«Тәрнәс» совхозы. Товарлыклы-дуңгызчылык фермасы коллективы еллык планнарны һәм кабул итеп алынган социалистик йөкләмәләрен үтәү өчен зур тырышлык куеп һәм фидакарьлек үрнәге күрсәтеп эшли.

Январь аенда Владимир Кузьмин җитәкчелегендәге звено дуңгызлардан 373 грамм уртача тәүлеклек артым алуга ирешсә, Николай Пронин группасында ул 379 грамм тәшкил итте.

Т. ВАРЛАМОВА,
баш экономист.

Хезмәтенә күрә җимеше

Синдряков исемендәге колхоз. Беренче товарлыклы-сөтчелек фермасыннан мөгезле эре терлек симертүче арендачылар Рифкать Хәлиуллин һәм Нина Прагашкина алты айга кадәр булган бозаулардан аеруча әйбәт артым алуга ирешәләр. Мәсәлән, январь аенда аларның уртача тәүлеклек артымнары 885 грамм тәшкил итте.

Икенче товарлыклы-дуңгызчылык фермасы арендачылары Зоя Яковлева, Венера Макарова һәм Лидия Маркованың куйган хезмәтләренә дә сокланырлык. Алар январь аенда дуңгызлардан 420—442 граммга кадәр артым алуга ирештеләр. Шунысын да билгеләп үтәргә кирәк, Венера Макарова пенсия яшендә булса да, элеккечә үзенең хезмәт урынында.

Хуҗалыкның беренче товарлыклы-дуңгызчылык фермасында да мактаулы арендачылар бар. Яңа гына аренда подрядында эшли башлаган Александр Сидоров, Анатолий Николаев шундыйлардан. Аз гына вакыт узуга да карамастан, алар үзләре карамагындагы дуңгызлардан 448 грамм уртача тәүлеклек үсеш алдылар.

Сергей Чугунов җитәкчелегендәге беренче һәм Алексей Васильев җитәкчелегендәге икенче товарлыклы-дуңгызчылык фермалары буенча январь аенда дуңгызларның уртача тәүлеклек үсешләре 403—406 шар грамм тәшкил итте.

Н. КУЗНЕЦОВА,
баш экономист.

Алтын куллы осталар

«Татнефтестрой»ның 53 нче төзү-монтаж идарәсе коллективы узган елгы планнарны уңышлы үтәде.

Агымдагы елның январь аенда да Владимир Петрович Сухов һәм Николай Иванович Сухарев җитәкчелегендәге ташчылар бригадалары 240 мең сум урынына 240,1 мең сумлык эш башкардылар. Мондый күркәм нәтиҗәләргә ирешүдә ташчылардан Николай Белов, Евгений Крайнов, Сәгыйть Вәлитов, Вахит Ильмухин, Вячеслав Тахтаманов, Николай Краснов үзләреннән аеруча зур өлеш керттеләр. Слесарь-монтажчылар бригадасы да нефть үткәргечләр сузуда өлгерлек күрсәттеләр. Алар эшне яхшы сыйфатлы итеп башкардылар.

Штукатур-буяучылардан исә Мария Никитовна Маликова һәм Сәлимә Солтангалиевна Сабирова җитәкчелегендәге бригадаларга тиңнәр табылмады. С. Сабирова бригадасы 75 квартиралы йортны срогыннан алда файдалануга тапшырды. Ә М. Маликова бригадасы планда каралган 60 квартиралы йортны үзвакытында өлгертүгә иреште. Биредә Надежда Литвин, Людмила Меркулова, Миннегөл Мөхәммәтова, Мәдинә Сәйфетдинова, Валентина Патюк, Зәрия Әхмәтсафина кебек осталарның уңганлыгын һәм тырышлыгын искә алырга кирәк.

А. ЕВЛЕНТЬЕВА,
хезмәткә түләү бүлеге буенча өлкән инженер.

Газета укучылар игътибарына!

Тиешле югары оешмаларның редакцияне кәгазь белән тәэмин итмәүләре сәбәпле, «Дуслык» газетасының киләсе саннарын чыгаруда өзеклекләр булырга мөмкин.

АДМИНИСТРАЦИЯ.

Алдынгылар

Механизаторлар отрядында озак еллар тракторчы булып эшләүче Әнвәр Идрисовка «корыч айгыр»ларның төрлесен иярләргә туры килде. Соңгы вакытта ул көпчәкле ЮМЗ-6 тракторын йөртә. Аның белән хуҗалык эчендә төрле наряд үти. Терлек азыгы хәзерләү, салам җыю кебек мөһим кампанияләрдән дә читтә калмый. Җәмәгать малларына азык та кайтара. Район үзәгеннән төзелеш материаллары һәм минераль ашламалар да ташый. Бер сүз белән әйткәндә, ел әйләнәсе бертуктаусыз җиткерелгән нарядны үти. Карусыз фидакарь хезмәт куеп, механизаторлар арасында җәелдерелгән социалистик ярышта призлы урыннарны яулый. Үткән елда да күркәм нәтиҗәләргә иреште ул. Үзенә җиткерелгән планны 192 процентка үтәде. МТЗ-80 тракторын йөртүче Владимир Ермолаев та планны 141 процентка үти алды. Чылбырлы тракторлар йөртүчеләр арасында ДТ-75 тракторын ияpләүче Геннадий Менделеевка тиңнәр юк.

Автомобиль йөртүчеләр арасында ГАЗ-53 автомашинасын идарә итүче Владимир Ишкальдин беренчелекне яулады. Ул иң күп тонна-километрда эш башкарды. КамАЗ-5320 шоферы Валерий Пчеляков планны 161 процентка үтәп, икенче булды. ГАЗ-53 машинасын йөртүче комсомолец Андрей Тумаков өченче урынга лаек булды.

М. САФИН,
«Знамя Октября» колхозы.

1990 елның 4 марты—халык депутатларын сайлаулар көне

868 нче Чирмешән территориаль сайлау округы буенча РСФСР халык депутатлыгына кандидат

МИНДАМИР МӘХМҮТОВИЧ МУСИН

Миндамир Мәхмүтович Мусин 1954 елда Татарстан АССРның Октябрь районы Югары Норлат авылында туа. Милләте буенча татар, 1982 елдан КПСС члены.

Ул хезмәт эшчәнлеген 1971 елда Октябрь районы Хафизов исемендәге колхозда колхозчы булып башлый. 1972—1974 елларда Совет Армиясе сафларында хәрби хезмәт срогы уза. 1975 елда Миндамир Мәхмүтович Лениногорск шәһәрендә автомәктәп тәмамлый.

Шул елдан алып ул бүгенге көнгә кадәр туган авылында яши, берләшмәдә шофер булып эшли. Ул эшләгән коллектив хәзер аренда подрядына күчте.

Миндамир Мәхмүтович производствоны камилләштерү буенча рационализаторлык тәкъдимнәре кертә, яшьләр өчен остаз булып тора. 1984 елдан бирле ул «Районның алдынгы шоферы» исемен ел саен раслап килә.

М. М. Мусин КПССның Октябрь райкомы члены, хуҗалыкара берләшмәнең механизация цехында партия группасы җитәкчесе. Хезмәттәге уңышлары күп тапкырлар Почет грамоталары һәм дипломнар белән билгеләп узылды.

Миндамир Мәхмүтович экономик белем мәктәбендә үзенең идея-политик һәм профессиональ белемен күтәрә. Анда өйрәнелә торган мәсьәләләрне тикшерүдә актив катнаша, принципиаль фикер белдерә.

КПССның Октябрь райкомы пленумы Миндамир Мәхмүтович Мусинны 868 нче номерлы Чирмешән территориаль сайлау округы буенча РСФСР халык депутатлыгына кандидат итеп күрсәтте.

М. М. Мусинның сайлау алды платформасының төп положениеләре

Мин үземнең сайлау алды платформамны авыл хуҗалыгы өлкәсендә еллар буе җыелып килгән проблемаларны исәпкә алып төзедем. Колхозларның һәм совхозларның ярлылана баруын, авыл халкының кимүен туктату зарури. Ярлы авыл шәһәрне туендыра алмый дип саныйм. Без, авылда яшәүчеләр, шәһәр халкы алдында зур бурычлы икәнлегебезне тирәнтен аңлыйбыз. Азык-төлек кибетләре киштәләренең ярлылыгы, күп төрле продуктларның җитешмәве өчен шәһәрдә яшәүчеләр безгә белдергән нигезле дәгъвалар безне дә дулкынландыра.

Әмма авыл да, үз чиратында, ярдәмгә мохтаҗ әле. Азык-төлек белән тәэмин итү мәсьәләсен гамәлгә ашыру өчен авылга мөнәсәбәтне үзгәртергә: социаль-көнкүреш шартларын яхшыртырга, уңайлылыклар тудырылган тораклар, юллар, больницалар, медицина пунктлары, мәктәпләр, балалар бакчалары, сәүдә предприятиеләре, көнкүреш службалары төзергә, аның социаль йөзен шәһәрнеке дәрәҗәсенә җиткерергә кирәк. Бары шул вакытта гына халыкның авылдан китүен туктатырга һәм Азык-төлек программасын хәл итәргә мөмкин.

Бүген авыл үзгәреш чоры кичерә. Безнең барлык хаталарыбызның нәтиҗәсе буларак, крестьян җирдән читләште. Төп бурыч булып аны тулы хокуклы хуҗага әверелдерү кирәк. Шуңа күрә авылның тормыш дәрәҗәсен яхшырту мәсьәләсен хәл итүгә бәйле чараларны үземнең гражданлык бурычым итеп саныйм, бары шул чагында гына аның илне туйдыручы булачагына ышанам. Моңа аренда һәм гаилә подряды аркылы ирешү мөмкин дип саныйм. Колхозчыларга озак срокка җирне арендага тапшыру, җир турында закон кабул итүне тизләтү кирәк, бу аларга тулы мөстәкыйльлек һәм хокук ягыннан гарантия китерәчәк. Социалистик авыл хуҗалыгының нигезен тәшкил иткән колхозлар һәм совхозларның мөмкинлекләрен дә тулы ачу мөһим.

Колхозларны һәм совхозларны материаль тәэмин итү системасын камилләштерүне яклыйм. Социаль бурычлардан «Торак» программасын гамәлгә ашыруны беренче чираттагы бурыч итеп саныйм. Аны чынбарлыкка әверелдерү өчен вакытлыча промышленность төзелешен туктатып торуны максатка ярашлы булыр иде дип уйлыйм.

Саф һава, чиста чишмә, елгалар, күлләр кеше сәламәтлегенә дә уңай йогынты ясый, шуның өчен экологик экспертиза үткәрмичә торып төрле объектлар коруны законсыз саныйм.

Миңа авылда яшәүче өлкән буын кешеләренең кыенлыклары аңлашыла. Аларның йортларын тәртиптә тоту, кышкы чорга ягулык, мал азыгы туплау, автобуслар хәрәкәтен җайга салу мәсьәләләрендә, әгәр депутат булып сайлансам, хәлдән килгәнчә ярдәм итәргә тырышырга сүз бирәм. Авылларга газ кертү, юллар төзүне тизләтү өчен бар тырышлыгымны куячакмын. Яшьләргә аерым игътибар бирү кирәк. Аларны торак һәм эш белән тәэмин итү, һәрьяклы үсешләре өчен мөмкинлекләр тудыру игътибар үзәгендә торыр. Бер үк вакытта тиешенчә социаль тәэмин ителмәгән категория хезмәт ияләре: күп балалы гаиләләр, ятимнәр, инвалидлар интересын яклап чыгам. Хатын-кызларның тормыш хәлен җиңеләйтү, аларның ана һәм хатын буларак хокукларын һәм вазифаларын яклауны мөһим бурыч итеп күрәм.

Законнар кабул иткәндә хезмәт кешесе хокукларын тулы тәэмин итүләрен яклап тавыш бирәчәкмен. Илебез халыклары арасында реаль тигезлекне тәэмин итүне гаять мөһим саныйм.

Барлык бу чараларны җәмәгатьчелек, округ сайлаучыларының актив ярдәме белән тормышка ашыру өчен тырышырмын. Депутат буларак, үз бурычымны мине тәкъдим иткән сайлаучыларның интересларын яклауда күрәм. Республика властеның югары органында сайлаучыларның лаеклы вәкиле булу өчен бар тырышлыгымны куячакмын.

Яңача эшлибез

Яңа уку елы башыннан ук Егоркино урта мәктәбенең Н. П. Михеев исемендәге дружина советы үзенең эшен үзгәртеп корырга карар кылды. Беренче сборда ук пионер отрядлары класс сәгатьләре урынына коллектив белән иҗат эшләре оештыру яхшырак булыр дип таптылар.

Ә бу эш нәрсәсе белән кызыксындыра соң укучыларны?

Һәр эш тәрбия бурычларын тормышка ашыруда бик әйбәт мөмкинлек ача. Яңа эшне пионерлар вожатый, укытучылар, коллектив белән бергә планлаштыралар, хәзерлиләр, үткәрәләр, тикшерәләр. Алар эшнең һәр этабында алда торган бурычларны хәл итүдә яңа юллар, вариантларны бергәләп эзлиләр.

Эшлекле уен формасында мәктәптә бал уздыруны планлаштырдык. Хәер, мондый чараларны элек тә үткәрә идек. Әмма монысы барлык пионерларның да актив катнашы белән барды. Аннан соң «Ел дәвамы» дигән коллектив туган көнне билгеләп үттек. Ул укучыларга аеруча ошады.

Коллектив белән иҗат эшләре үткәрү балаларны бер-берсенә якынайта. Чыннан да, пионерлар үзара дустанә яши башладылар, отрядлар арасында элемтә ныгыды. Пионерлар кабул ителгән бурычларны мөстәкыйль тормышка ашыралар, отряд, мәктәп коллективында да билгеле яңалыклар, уңай хәлләр тудыралар. Яңа чара уздырылганнан соң эшкә йомгак ясыйлар.

Хәзер балалар «Нәрсә? Кайда? Кайчан?» турнирына хәзерләнәләр.

Г. ТЕРЕНТЬЕВА,
Егоркино урта мәктәбенең өлкән пионервожатые.

Комсомолец егет Вадим Васильевны сөт-май заводында яхшы beләләр. Намуслы, тырыш хезмәте белән күпләргә үрнәк булып тора ул. Вадим слесарь-ремонтчы хезмәтен башкара. Алар бригада подрядында эшлиләр. Кулы эшкә ятып торган егет кайда четреклек килеп чыга, җитешсезлекләр туа — шунда ук килеп җитә һәм эшне җайга сала. Ул үзе сөт промышленносте буенча Димитровград шәһәрендәге механика-технология техникумын тәмамлады. Шунлыктан биредәге техниканы да биш бармагы кебек яхшы белә. Ул башлангыч комсомол оешмасы секретаре да. Спорт белән даими шөгыльләнә. Аеруча футболны ярата. Үзе дә команда данын яклап уйный.

Рәсемдә: слесарь-ремонтчы В. К. Васильев.

Л. Шәмсуаров фотосы.

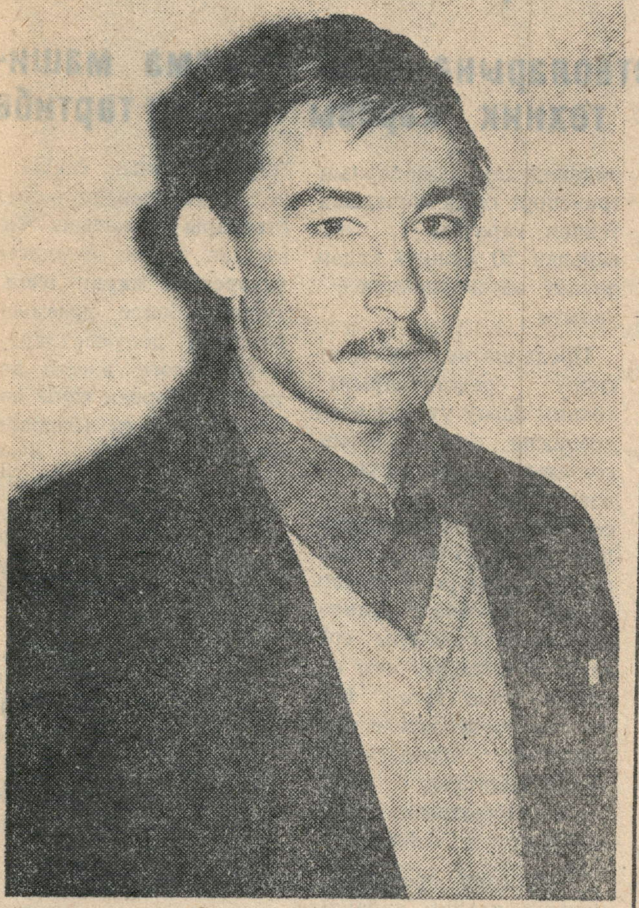

Республика транспорт идарәсенең Норлат-Октябрь автотранспорт предприятиесендә техник контроль бүлеге начальнигы булып эшләүче комсомолец Госман Яруллин турында сорашканда, предприятиенең башлангыч партия оешмасы секретаре И. М. Заһидуллин болай җавап бирде: яшь, энергияле һәм эзләнүчән белгеч. Үзенә тапшырылган вазифадан тыш җәмәгать эшләрендә дә актив катнаша. Ул предприятиенең башлангыч комсомол оешмасы секретаре буларак та яшьләр арасында зур авторитетка ия.

Әнә шулай Госман Яруллин предприятиедә 7 ел эшләү дәверендә хезмәттәшләренең олы ихтирамын яулады. Бүгенге көндә дә намуслы хезмәт куя. Предприятие комсомоллары белән тыгыз элемтәдә тора. Аларның эш, тормыш-көнкүреш шартларын яхшырту өчен дә күп көч куя.

Рәсемдә: ВЛКСМ члены Г. Г. Яруллин.

Кайсыбызның йолдызы?

Буран тынып калганнан соң, күк йөзе ачылып, зәңгәрсу төскә кергәндәй булды. Күтәрелеп карасам, әллә ничаклы йолдыз берсеннән-берсе уздырып миңа күз кыса. Берсе аеруча күңелне җәлеп итә, аеруча якты яна. Кем йолдызы икән ул?

Шундый рәхәт иде, әйтерсең лә аклык, пакълык елгасыннан йөзеп барам. Тагын бераздан авылымдагы барлык йортларның тәрәзәсенә дә ут эленәчәк, ә хәзергә иртә әле. Уянса да бары тик савучылар гына уянганнардыр. Ни әйтсәң дә, кышын иң иртә торучылар без шул. Мин инде киез итекләремне дә кидем. Тик урам якка чыккач югалып калдым: сукмакны тагын кар күмгән. Сукмаксыз буламыни? Куанычым арта, иң беренче сукмакны мин салдым, эре-эре эзләр калдырып китеп бардым. Юк, ялгышканмын, Асия апаларның да үз сукмаклары бар икән ләбаса. Әнә алар да ферма ягына юл салганнар, иртәнге савымга барулары.

Килгәч тә өс-башларны алыштырабыз —халат, резина итекләр киеп алабыз. Берәү дә сукранмый, иртәнге йокысы бүленгәнгә кемгәдер ачу да тотмый. Ферма мөдире Вәгыйзь Шәкүров та килеп җиткән. Сыер савучылар янынннан аз гына да читкә китми. Кемгә нәрсә кирәклеген сораша. Бераздан инде без барыбыз да үз урыннарыбызда булабыз: сыерлар мөгрәве дә ара-тирә чиләкләр чыңлавы гына ишетелеп куя. Минем карамакта 20 сыер. Шулардан башка сыер савучылар шикелле үк күбрәк сөт аласы килә. Әмма моның өчен аларны сыйпап кына торып булмый, тәмле итеп ашатырга да кирәк. Бу яктан зарланырлык түгел. Азыкның көн дә төрледән-төрлесен мул итеп китерәләр. Әмма хәзер кышлату чоры бара. Азык күп дип аны әрәм-шәрәм итмибез. Эшкәртеп ашатканда ул аеруча яхшы нәтиҗәләр бирә.

Сыер савучы Тәнзилә Нуруллина тарафына күз атам. Ул да безнең йолдызыбыз, танылган савучыбыз. Әле кайчан гына бит ул минем кул астында бу һөнәргә имтихан тотты. Хәзер әнә үзе остарып бара. «Татарстан» колхозының товарлыклы-сөтчелек фермасында алдынгылар байтак: Әкълимә Миндубаева, Әкълимә Шиһапова, Гөлчәчәк Насыйбуллина. Былтыр алар сафына тагын берәү өстәлде: Гүзәл Хуҗиәхмәтова унынчы классны тәмамлап килде. Күк йөзендәге теге иң якты йолдыз мөгаен шул Гүзәл йолдызы булгандыр. Аның бәхетле көннәре. Туган авылында эшкә калды, яраткан кешесе белән гаилә корды. Эшли башлавының беренче көннәреннән үк иң алдынгылар сафында атлый. Бүген дә һәр сыердан көнгә уртача тәүлеклек савымны 13 килограммнан киметми.

Савым тәмам. Без шаугөр килеп авыл ягына таба юл тотабыз. Бу юлы инде гадәттәге җанлылык каршылый. Авыл халкы инде уянган, кешеләр эшкә ашыгалар. Яңа хезмәт көне башланды.

Г. СӘЛАХОВА.

Алар җиңү яуладылар

1000 эталон гектар урынына 1722 эталон гектарда эш башкарып, 7054 сумлык ягулык-майлау материаллары һәм запас частьләр экономияләүгә ирешеп тәмамлады узган елны тәҗрибәле тракторчы Мөнир Фәхриев. Ул мондый уңышка өч дистә елдан артык игенчелек тармагында намуслы хезмәт куеп туплаган бай тәҗрибәсе нәтиҗәсендә ирешге. Үзенә тапшырылган Т-40 тракторы белән колхоз производствосында төрле наряд үтәде. Ашлама да, терлек азыгы да, төзелеш материаллары да ташыды. Җәйге чорда урып-җыюда эшләүче агрегатларны ягулык-майлау материаллары белән тәэмин итеп торды. Техниканың тик торуына юл куймау өчен зур тырышлык куйды. Үз карамагындагы Т-40 тракторын һәрчак карап-майлап йөртте. Шуңа да көпчәкле трактор йөртүчеләр арасында җәелдерелгән социалистик ярышта җиңү яулады.

Аның белән эшләүче комсомолец Фәнис Сәгыйров исә икенче урынга лаек булды. Ул МТЗ-80 тракторы белән 1200 урынына 1845 сумлык ягулык материалларын һәм кирәк-яракларны экономияләде.

И. ЗИННУРОВ,
«Игенче» колхозы профком председателе.

СЕЗ БЕЛӘСЕЗМЕ?

Иң борынгы бал моннан 5 мең ел элек төзелгән Мисыр пирамидаларының берсендә табыла. Димәк, умартачылык белән шул чорларда ук шөгыльләнгәннәр.

* * *

Иң беренче шикәр Европада XII гасырда күренә. Бу азыкны континентка көнчыгыштан алып кайталар.

Гаилә һәм мәктәп почтасы

Шәхес формалаштыру—безнең төп бурыч

КПССның XIX Бөтенсоюз конференциясендә һәм партия Үзәк Комитетының февраль (1988 ел) пленумында, шулай ук мәгариф хезмәткәрләренең Бөтенсоюз съездында яшь буынга белем һәм тәрбия бирү эшен камилләштерүгә һәм гуманлаштыруга нык игътибар итәргә кирәклеге әйтелде. Аны гамәлгә ашыру мәктәптә, класстан тыш тәрбия чараларының билгеле бер системада, максатчан оештырылуына да бәйле. Безнең мәктәптә класстан тыш тәрбия эшләре комплекслы планлаштырыла. Бу исә укучылар һәм укытучылар коллективларының, пионер һәм комсомол оешмаларының тырышлыгын иң нәтиҗәле эшләргә юнәлтергә мөмкинлек бирә.

Класстан тыш тәрбия эшләре системасында төрле темаларга әңгәмәләр, класс сәгатьләре, диспутлар, укучылар үзидарәсендә катнашу, үз-үзеңә хезмәт күрсәтү, сугыш һәм хезмәт ветераннарына ярдәм итү, концертлар, иртәнге гимнастика, сәламәтлек дәресләре, спорт ярышларында, фән, техника, үзешчән сәнгать түгәрәкләре эшендә катнашу төп урын алып тора.

Уку елы башында ук гомуммәктәп күләмендә үткәреләчәк зур чаралар, ягъни коллектив иҗади эшләр билгелибез. Һәр айга бер коллектив иҗади эш туры килә. Мәсәлән, октябрь, ноябрь айларында татар теле һәм рус теле укытучылары җитәкчелегендә татар теле һәм рус теле атналыклары узды. Декабрь аенда һәр класс СССР төзелүгә багышланган «Дуслык фестивалендә» үз республикасын яклап чыгыш ясады. Төрле милләт халыкларының җырларын, биюләрен, шигырьләрен башкардылар.

Хәзерге вакытта укучылар математика атналыгына әзерләнәләр. Һәр класс газета чыгара, докладлар, рефератлар, инсценировкалар әзерли. Кем «Иң яхшы математик» исемен алыр? Кайсы класс актив булыр? Бер айга исәпләнгән коллектив иҗади эш бу чорга укучылар һәм укытучылар эшчәнлегенең төп темасын билгели һәм бер максатка юнәлтә.

Чиратта февраль— оборона-масса айлыгы тора. Бу чараны безнең укучылар ел да көтеп алалар.

Яшь герой —антифашистларын искә алу белән старт алган айлыкта мәктәп күләмендә башлангыч класс укучылары белән «Күңелле стартлар», хоккей һәм чаңгы ярышлары, строй һәм җыр смотры, демобилизацияләнгән солдатлар, сугыш ветераннары белән очрашулар оешканлык белән үтәләр. Айлык 23 февральдә Совет Армиясенә багышланган кичә һәм «Ягез әле, егетләр!» конкурсы белән тәмамлана. Мәктәп күләмендә үткәрелә торган чаралар алдыннан пионер дружинасы советы һәм комсомол комитеты бу чарага әзерлек мәсьәләләре белән шөгыльләнәләр.

Класс җитәкчеләре шулай ук ай саен үзләренең секция утырышларында тәрбия һәм психология темасына докладлар тыңлыйлар, ачык тәрбия чараларына анализ ясыйлар, тәҗрибә уртаклашалар.

Ачык тәрбия чаралары ай саен уздырыла һәм аларның класс җитәкчеләренә, бигрәк тә яшьләргә тәҗрибә уртаклашу максатыннан файдалы булуы бәхәссез. Класстан тыш тәрбия эшләрен оештыруга мәктәптәге фән кабинетлары да үзләренең өлешләрен кертәләр. Алар фән буенча класстан тыш чаралар оештырып, укучыларда эзләнү, мөстәкыйль эшләү, тикшеренү күнекмәләре формалаштыралар һәм аларны ныгыталар. Татар теле һәм әдәбияты кабинеты оештырган Фатыйх Кәримнең 80 еллыгына багышланган (Ә. Х. Хәмитова), рус теле һәм әдәбияты кабинеты оештырган М. Ю. Лермонтовның 175 еллыгына багышланган кичәләр —шундыйлардан.

Һәр класс ярдәмгә мохтаҗ сугыш һәм хезмәт ветераннарына шефлык итә. Мәсәлән, 31 декабрь көнне укучылар «Шатлык» операциясе уздырып, Яңа ел бәйрәме алдыннан ярдәмчесез калган карт һәм карчыкларны шатландырдылар. Бу эшкә бигрәк тә, Хөсәен бабай Ханиевкә ярдәм иткән X класс комсомоллары тон бирделәр. Укучылар, мәктәп тормышын база хуҗалыгы «Чишмә» колхозы тормышы белән тыгыз бәйләнештә алып баралар. Җәйге һәм көзге эшләр вакытында укучылар туган колхозларына җиң сызганып булышалар. Кышкы чорда трактор паркына, фермаларга экскурсияләр ясыйлар, әтиәниләренең хезмәтләре белән танышалар, терлекчеләр янына ай саен лекция һәм концертлар белән баралар. Бу аңлашыла да. Чөнки авылның социаль-культура дәрәҗәсе үсеше, яшьләрнең анда төпләнеп калуы мәктәптә укыту-тәрбия эшенең ничек оештырылуына бәйле.

Мәктәптә уздырыла торган класстан тыш чаралар турында сүз алып барганда, быел уңышлы гына эшләп килүче берничә түгәрәкне атамасаң тулы булмас иде. Н. М. Гыймалетдинова һәм З. Н. Хөснетдинова җитәкли торган «Яшь пешекче» һәм «Кул эшләре» түгәрәкләрен кызларыбыз көтеп алалар.

Р. Р. Гыймалетдинов җитәкләгән «Оста куллар» түгәрәгенә 5—8 класс малайлары, Х. Р. Курамшинның «Яшь фотограф» түгәрәгенә 9—11 класс егетләре бик теләп йөриләр. Башлангыч класс укучылары да читтә калмады. Алар өчен бию түгәрәге эшли.

Узган уку елында «Тектәктәшлек ярминкәсе» уздырып, аннан алынган 100 сум акчаны Норлат шәһәрендә сугышчы-интернационалистлар истәлегенә салыначак обелиск счетына күчердек. Быел да февраль аенда булачак ярминкәгә әзерлек бара. Анда һәр класс укучыларының нинди һөнәргә сәләтле булуы күренәчәк. Мәктәптә уздырыла торган тәрбия чараларына ата-аналарны да тартабыз. Үзләре башлап йөрмәсәләр дә, ата-аналар пионер сборларында, кичәләрдә, класс сәгатьләрендә, ярминкәләрдә теләп катнашалар. Ләкин әле мәктәп тормышында, класстан тыш эшләрне оештыруда ата-аналарның активлыгы җитәрлек дәрәҗәдә түгел. Тәрбия эшләрен оештыруның алымнары күптөрле, ә максаты бер: хәзерге үзгәртеп кору шартларында үз кыйбласын дөрес белгели, иҗади эшли белүче шәхес тәрбияләү.

С. МӨХӘММӘТОВА,
Кизләү урта мәктәбенең укыту-тәрбия эшләре буенча директор урынбасары.

Нефть һәм газ чыгару идарәсе каршында оештырылган «Ровесник» яшүсмерләр клубы зур популярлык казанды. Бирədə балаларга чыныгу, төрле күнекмәләр алу өчен барлык шартлар тудырылган. Укучылар өчен радио, фотография, сынлы сәнгать, техник иҗат түгәрәкләре эшли. Аларга балалар бик теләп йөриләр.

Кызлар кул эшләре түгәрәген аеруча яраталар. Алар биредә кием кисәргә, тегәргә, чигәргә, бәйләргә өйрәнәләр.

Рәсемдә: кул эшләре түгәрәге җитәкчесе Елена Перепелица күрсәтмәләр бирә.

Мәктәптә туган тел

Безнең мәктәпнең башлангыч классларында икенче ел инде чуваш теле өйрәнелә.

Хәер, без элек тә туган телебезне онытып бетермәгән идек. Балалар чуваш халык җырларын өйрәнәләр, әдәби түгәрәк эшләде. Анда укучылар чуваш шагыйрьләре һәм язучылары әсәрләре белән таныштылар. Еш кына үзешчән сәнгатьтә катнашучылар туган телдә җырлар башкардылар, шигырьләр укыдылар.

Ә быелгы уку елында II класс укучылары рус теле буенча факультатив занятиеләрдә чуваш телен өйрәнергә үзләре теләк белдерделәр. Дөрес, туган тел белгече мәктәптә юк. Ләкин мәктәпнең укыту эшләре буенча директор урынбасары Нина Дмитриевна Максимова факультатив алып бара. Ул үзе чуваш мәктәбен тәмамлаган булган. Укучыларга дәресләр ошый. Укытучының туган телдә шигырьләр укуын дикъкать белән тыңлыйлар, һәр сүзен отып калырга тырышалар. Әйе, туган тел һәркемгә якын, ул ягымлы яңгырый.

Күптән түгел мәктәптә әдәби-музыкаль айлык уздырылды. Анда һәр укучы актив катнашты. Хәтта иң пассив балаларны да танырлык түгел иде. Музыка, җыр, бию, шигырь сөйләү һәм башкалар оештырылды. Чуваш поэзиясе классигы М. Сеспелнең тууына 90 ел тулуга багышланган кичә барысына да ошады. Аны II класс укучылары әзерләде.

Иң элек М. Сеспелнең тормыш юлы һәм иҗат эшчәнлеге турында доклад булды. Аны Нина Дмитриевна чуваш телендә укыды. Зал аны тын да алмый тыңлады. Чөнки без чувашча сөйләшсәк тә туган телдә укылган докладны беренче ишеттек. Аннан соң туган телдә шигырьләр укылды, җырлар башкарылды. Тагын бер кызыклы момент: залдан чуваш телендә табышмаклар яңгырады һәм аларга югары класс укучылары түгел, ә нәни укучылар төгәл җаваплар бирделәр. Хәер, моңа гаҗәпләнер урын юк. Алар бит икенче ел инде чуваш телен өйрәнәләр.

«Судта» дигән спектакльдән өзек тә әйбәт булды. Венера Леверкина, Андрей Будяшкин, Зина Сарбаева, Виталий Герасимов, Надя Петрова, Виталий Иванов бик оста уйнадылар. Укучылар сәхнәдә үзләрен иркен тоттылар. Кичә һәркем күңелендә яхшы эз калдырды. Әмма бу әле башлангыч кына.

З. ДАНИЛОВА,
Андреевка урта мәктәбе.

02 хәбәр итә

1990 елның 24 гыйнварында БХСС сотрудниклары катнашы белән, райпо универмагының «Галантерея» бүлегендә тулы инвентаризация үткәргәндә ярдәмче бүлмәдә 118.180 сум күләмендә инкассациягә тапшырылмаган акча табылды. «Галантерея» бүлеге хезмәткәрләре аңлатуынча, әлеге акча, 1989 елгы планны үтәгәннән соң, 1990 елгы товар әйләнешен тәртипкә салу өчен калдырылган. Бу факт буенча тикшерү дәвам итә.

01

1990 елның 31 гыйнварында 22 сәгать 30 минутта райпо кассасында янгын чыкты. Янгын кабынуга сәбәп — сүндерелмичә калган электр плиткасы. Китерелгән зыян зур түгел. Тикшерү бара.

Техникаң төзекме?

Транспорт средстволарына һәм тагылма машиналарга дәүләт техник каравы үткәрү тәртибе

Кагыйдә механик-транспорт средствосы һәм тагылма машиналары булган барлык дәүләт-кооператив һәм башка җәмәгать предприятиеләре, учреждениеләре, оешмалары һәм СССР гражданнарына, СССР территориясенең барлык юлларында хәрәкәт итүче транспорт средстволарына кагыла.

Дәүләт техник карауның төп бурычы транспорт средстволарының торышына техник бәя бирү, аларның санын, хуҗасын һәм башка теркәлү мәгълүматларын билгеләү, профилактик чаралар үткәрү һәм транспорт средстволарына җинаятьчел караш белән көрәшне тормышка ашырудан гыйбарәт.

Предприятие базасындагы җиңел, йөк һәм махсус автомобильләр, мотоцикл, мотороллерлар, көпчәкле транспортлар, таккычлар һәм ярымтаккычлар 3 елга бер тапкыр; пассажир транспорты средстволары (автобуслар, җиңел автомобильләр), системалы рәвештә кешеләр ташырга билгеләнгән йөк машиналары, куркыныч йөкләр ташу өчен билгеләнгән автомобильләр 3 елга 2 тапкыр; индивидуаль хуҗалар автомобильләре, автобуслар, мотоцикллар, мотороллерлар, кооператив һәм индивидуаль хезмәт эшчәнлеге тәртибендә файдаланылучы транспорт ел саен техник карау үтәргә тиеш.

Предприятиеләргә беркетелгән транспорт средстволарына техник карауны работниклар үзләре быелның 1 гыйнвареннан 31 маена кадәр үткәрергә тиешләр.

Предприятиеләрнең пассажир транспорт средстволары, куркыныч йөкләр ташуга билгеләнгән махсус автомобильләргә техник карауны предприятие работниклары файдалануга хәзерләгәннән соң елның салкын вакытында үткәрәләр. Ә индивидуаль хуҗаларның транспорт средстволарына техник карауны 1 гыйнвардан 30 июньгә кадәр дәүләт автоинспекциясе уздыра.

Предприятиеләрдә транспорт средстволарына техник карау үткәрү өчен комиссия төзелә. Аның составына администрация вәкилләре, хәрәкәттәге составны эксплуатацияләү һәм аның техник торышына җаваплы инженер-техник персонал кертелә. Комиссия членнары составы 3 кешедән ким булырга тиеш түгел. Комиссия председателе итеп транспорт средствосын эксплуатацияләү һәм техник торышына җаваплы җитәкче сайлана.

Транспорт средстволарына техник карауны предприятиенең комиссия членнары үткәрә. ГАИ работниклары кирәк булган очракта комиссиягә методик һәм практик ярдәм күрсәтә алалар. Әгәр кирәк тапсалар, хәрби комиссариаттан вәкилләр транспорт средстволарының техник торышын тикшергәндә катнаша һәм транспорт буенча махсус мәсьәләләрне контрольгә алалар.

Карау үткән транспорт средствосының техник паспортында һәм талонында комиссия председателенең: «техник карау үтте» дигән билгесе булырга тиеш һәм ул аның имзасы, предприятие штампы, ә техник паспорт имза белән раслана.

Техник карау үткән җиңел автомашинага талон бирелә.

Техник карау нәтиҗәләрен теркәү өчен тикшерү тәмамлангач, 10 көн эчендә предприятие ГАИга түбәндәге белешмәләрне җибәрә:

Транспорт средстволарына техник карау нәтиҗәләре турында расланган мәгълүмат — бер данәдә. Ул мәгълүматлар техник паспорт һәм техник талондагы язмаларга туры килергә тиеш.

Балансттагы техник средстволарның санын, шулай ук транспорт средстволары хуҗасына салынган налог суммасы, үткәрелгән карау өчен түләүгә бәйле җыемын раслаган документлар;

хезмәттәге җиңел автомобильләрнең саны һәм аларны тотуга (бюджет предприятиеләре өчен) билгеләнгән акча турында лимит белешмәсе;

транспорт средстволары техник карауга китерелеп тә аны үтмәгән очракта техник талон;

радиостанция, радио, телефон (радиоалгыч, магнитофон, телевизор) куюга электр элемтәсе органнары рөхсәте.

Индивидуаль машина хуҗалары быел нәрсәләр эшләргә тиешләр?

Быел чыгарылу елы җеп санга (мәсәлән, 1980, 1988 һәм башкалар) туры килгән мотоцикллар, мотороллерлар, автомашиналар техник карау үтә. Алдагы еллардагы кебек үк, машина хуҗалары техник карау үткән һәм транспорт средстволары өчен җыем салымы түләргә тиешләр.

Ә чыгарылыш елы так санга туры килгән автомашиналар, мотоцикллар, мотороллерлар (мәсәлән, 1973, 1989 еллар) техник карауны киләсе елда узачаклар. Әмма алар ел саен түләнә торган налогтан азат ителмиләр.

Техник карау үткәрүдә СТО (техник хезмәт күрсәтү станциясе) һәм ВДОАМ булышлык итәргә тиешләр.

Барлык автомашиналарның да янган газны тышка чыгару көпшәләренең углерод окисе катнашмасы тикшереләчәк.

Техник карау көннәре:

Чәршәмбе көнне 15 сәгатьтән 17 сәгатькә, шимбәдә иртәнге 8 дән 16 сәгатькә кадәр. Карау урыны — Октябрь районы эчке эшләр бүлеге дәүләт автоинспекциясе.

Х. ӘЮПОВ,
эчке эшләр бүлегенең өлкән дәүләт автоинспекторы, милиция капитаны.

БЕЛДЕРҮЛӘР

«Норлатнефть» НГДУсының технологик-транспорт идарәсенә КРАЗ-257 базасына компрессор җайланмасы машинисты, бульдозерчы, К-701 тракторына тракторчы, токарь кирәк.

Хезмәткә түләү — вакытлы-премиаль.

Белешмәләр өчен УТТның кадрлар бүлегенә мөрәҗәгать итәргә. Телефон НУРБ коммутаторы аша 1—25.

* * *

Октябрь райпосының барлык кибетләрендә барлык төрдәге аракы шешәләре һәм барлык күләмдәге банкалар кабул ителә.

Буш вакытларны кабул итүдә торкарлык булган очракта, райпо идарәсенә, 2—21—91, 2—18—71 телефоны буенча хәбәр итүегез сорала.

РАЙПО ИДАРӘСЕ.

РЕДАКТОР Ә. У. АБДУЛЛИН.

«Дуслык» газетасы атнаның сишәмбе, пәнҗешәмбе, шимбә көннәрендә чыга һәм рус, чуваш телләренә тәрҗемә ителә.

РЕДАКЦИЯНЕҢ АДРЕСЫ: 423000. Норлат шәһәре, К. Маркс урамы, 19.
ТЕЛЕФОННАР: редактор — 2—12—14, 2—22—81, редактор урынбасары һәм җаваплы секретарь — 2—10—44, рус теленә тәрҗемә буенча редактор урынбасары — 2—14—16, чуваш теленә тәрҗемә буенча редактор урынбасары — 2—15—63, агропромышленность бүлеге — 2—22—51, хатлар бүлеге һәм бухгалтерия — 2—18—67.

Газетаны Фидания Хәйретдинова җыйды.
Рима ГАНЕЕВА верстка ясады.
Клара Бобкова басты.
Корректор — Зөлфия Вәлиева.

Нәшрият, полиграфия һәм китап сәүдәсе буенча ТАССР Дәүләт комитетының Октябрьның 50 еллыгы исемендәге Норлат-Октябрь типографиясе.
Күләме — 1 басма табак. Заказ 15. Тираж 3.867.